

DZIEDĀSIM
visi
KOPĀ

MŪSU
LATVIJĀ!

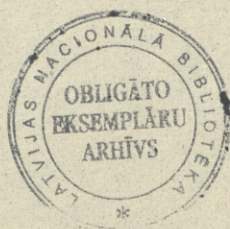

1128934

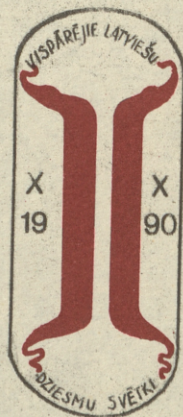
DAĻA NO ŠIS GRĀMATAS REALIZĀCIJAS IZDEKĀM TIKS PĀRSKAITĪTI
LATVIJAS BERNU FONDA KONKRĒTIEM MĒRĶIEM — PROGRAMMAI «BĀRĒNIS»

DZIEDOT DZĪMU,
DZIEDOT AUGU,
DZIEDOT MŪŽU
NODZĪVOJ'

Dziesmu krājums

Rīga
1990

Cekulaina zīle dzieda,

Ei - ai jai jā,

Rīgas torņa galipai,

Ei - ai jai jā.

Laidies, zīle, zemitēi,

Nāc man līdzī uz Vidzemi.

Tu dziedāsi rozītēsi,

Es meitiņu pulcipai.

1980, 2882, Vijciems

Latviešu tautai dziesmas mīlestība sakpojas gadu simtepos. Tieši dziesma ir tā, kas devusi tautai spēku pārciest tumsas un sāpju brīžus, neaiziet bojā laikmetu griežos. Visās varavīksnes krāsās zaigo latviešu tautas dziesmu pūrs, cildinot darba tikumu, dvēseles skaidrību, dabas krāšņumu. Jau vairāk kā gadu simtu tautas dziesmu klāstu veiksmīgi papildina autordziesmas ar tautā iemīļotu dzejnieku vārdiem. Visa šī skaņu un vārdu bagātība jau izsenis tiekusies pēc kopīgas sadziedāšanās un atradusi to, nepastridami, vienreizējās dziesmu svētku tradīcijās, kas tika aizsāktas 1873. gadā pirmajos Vispārējos Latviešu dziesmu svētkos. 117 gadu laikā dažādi vēji locījuši Latvijas priežu galotnes, tomēr latviešu tautas garīgums, estētiskais un emocionālais potenciāls vienmēr spoži izgaismojis Dziesmu svētku kopnoskaņu.

1873. gada 26. jūnijā Baltijas skolotāju semināra vīru koris Dziesmu svētku atklāšanas svinīgajā aktā pirmoreiz nodziedāja Baumaņu Kārļa (1835 - 1905) dziesmu "Dievs, svētī Latviju!"

Gandrīz pēc 50 gadiem, 1920. gada jūnijā šī dziesma tika apstiprināta par Latvijas himnu. Savu oficiālo statusu "Dievs, svētī Latviju!" zaudēja ar 1945. gada 19. jūlija republikas Augstākās Padomes dekretu. 1990. gada 14. janvārī tā no jauna kļuva par Latvijas valsts himnu.

Tagad, kad mēs atkal kopīgi ejam uz valstisko neatkarību, kad pār mūsu galvām lepni plīvo vēsturiskais sarkanbaltsarkanais karogs, Latvijas tauta no jauna, dziļā savilņojuma pārņemta, dzied savā profesionālās mūzikas pamatlicēja Baumaņa Kārļa populārāko dziesmu "Dievs, svētī Latviju!", dzied to kā atdzimušu Valsts himnu.

Grūbētos, lai valsts himnas atdzimšanas laikā, tautas atmiņā no jauna atāustu un nostiprinātos arī citas Latvijā populāras, kopsajietos dziedātas dziesmas.

Atcerēsimies šajā krājumā apkopoto dziesmu tekstus, iemācīsimies tos un dziedāsim visi kopā mūsu Latvijā.

Sastādītājas.

DIEVS, SVĒTĪ LATVIJU!

Pacilāti, snīgi

Baumanu Kārlis

The musical score is written on four staves in G major (one sharp) and 2/4 time. The melody is simple and folk-like. The lyrics are written below the notes. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a common time signature (C). The lyrics for the first staff are 'Dievs, svē-ti Lat-vi - ju, Mūs' dārgo tē - vi - ju.' The second staff continues with 'Svē - ti jel Lat-vi - ju, Aš, svē-ti jel to! Kur latvju'. The third staff continues with 'me - las zied, kur latvju dē - li dzied, lai mūs tur'. The fourth staff concludes with 'lai - mē dēt Mūs' Lat - vi - jā! Lat - vi - jā!'. There are first and second endings marked at the end of the fourth staff.

Dievs, svē-ti Lat-vi - ju, Mūs' dārgo tē - vi - ju.
Svē - ti jel Lat-vi - ju, Aš, svē-ti jel to! Kur latvju
me - las zied, kur latvju dē - li dzied, lai mūs tur
lai - mē dēt Mūs' Lat - vi - jā! Lat - vi - jā!

1 Dievs, svētī Latviju,
Mūs' dārgo tēviju,
Svēti jel Latviju,
Aš, svēti jel to!

2 Kur latvju meitas zied,
Kur latvju dēli dzied,
Lai mūs tur laimē dēt
Mūs' Latvijā!

I Dziesmas Jēvijai

TEV MŪŽAM DZĪVOT, LATVIJA

Tev mūžam dzīvot, Latvija,
Kā saulei, kas mirdz debess klajā!
Tu jauna zvaigzne zvaigznājā,
Kas uzlēkusi nule tajā!

Tev mūžam dzīvot, Latvija,
Kā jūrai, kas tev šalo pie kājām!
Pats Dievs sensenis svētīja
Še tavas āres mums par mājām!

Tev mūžam dzīvot, Latvija,
Kā jūrai lepni, saulei cēli,
Tu mūsu māte dārgajā,
Mēs tavas meitas, tavi dēli.

Tev mūžam dzīvot, Latvija,
Tu tēvzeme mums Dieva dota.
Lai latvju tauta vienotā,
Aug spēkā, slavā, daiļumā!

V. Flūdons.

DZIESMA BRĪVAI LATVIJAI

Lai ligo lepna dziesma
Tev, brīvā Latvija!
Kā sauli uzlecošu
Sirds tevi sveicina.

Tu pārle iznirusi
No dzelmju pusnaktīm;
Kā pārli tevi dārgu
Mēs sirdī glabāsim.

Lai ligo lepna dziesma
Tev, brīvā Latvija!
Audz liela, skaista, spoža
Kā saule lēcoša!

V. Plūdonis.

LATVJU HIMNA

Mēs gribam būt kungi mūsu dzimtajā zemē,
Mēs gribam paši sev likumus lemt.
Tā zeme ir mūsu, tās pilsētas mūsu,
Mēs negribam lūgt to, kas mūsu, bet pemt.

Tā zeme ir mūsu, tās pilsētas mūsu,
Un mūsu šī Baltajā jūrā mūždien,
Mūsu tēvi te cieta, mūsu asins te lieta,
Viss, viss pie šīs zemes simtu saitēm mūs sien.

Mūsu tēvi te cieta, mūsu asins te lieta,
Tā zeme ir mūsu, ir mūsu - jā gan.
Caur simtgadu valdiem, zem varmāku spaidiem
Šobaltdien vēl dzidri mūsu mēle te skan.

Tā zeme ir mūsu, tā Dieva un Laimas
Latvju tautai sen senis līdzdotsais pūrs.
Tā zeme ir mūsu. To nedos vairs svešiem
Ne zemgal's, ne latgal's, ne sēlis, ne kūrs.

V. Plūdonis.

LATVIEŠU TICĪBA

Daudz vētru mums reis pāri gājis,
Un ja vēl daudz mums vīpu būs, --
Dievs aicinās kā aicinājis
Arvienu atkal saulē mūs.

Caur laiku laikiem vīpi pa pēdam
Tik tāpēc latvju tautai nāk,
Lai reiz pēc posta un pēc bēdām
Tā celtos spēkā varenāk.

Lai tāpēc māte bērnam saka,
Lai dzird no tēva lūpām dēls:
No katras tumsas droša taka
Mūs preti saulei vedīs vēl.

Mēs varam iet caur visām mokām,
Mēs varam ciest vēl briesmīgāk,
Jo pacels Dievs uz savām rokām
Mūs tad, kad mūsu diena nāks.

L. Breikša.

ES DZIEDĀŠU PAR TEVI, TĒVU ZEME
Es dziedāšu par tevi, Tēvu zeme,
Par tavām druvām vecā līdumā,
Un kad jau paguršu zem dzīves nastas,
Tad atdusēšos tavā atmatā.

Es dziedāšu par zaļo eglainīti,
Kur tīklus pelēkos auž zirneklīts,
Kur agrā rītā kuplās smilgas bradā
Ar kailām kājām ganiņš - bārenīts.

Es dziedāšu par balto birztalīti,
Kur rudens lapas dzeltainītes birst.
Un birstot zvana klusu svētvakaru
Tiem ziediem vēliniem, kas salnā mirst.

Es dziedāšu par teku nomīdīto
No tēviem liepu lūku apavā,
Kur vaidot mātē gaitā staigājusi,
Un Dievu pielūgusi baznīcā.

Es dziedāšu par tevi, Tēvu zeme -
Par tavām druvām vecā līdumā,
Līdz dusēšu reiz klusā smiltainītē
Tur, tava priekulāja pākrslā.

Tīrzmaliete.

CIK MĪĻA ESI, TĒVIJA

Cik mīļa esi, Tēviņa,
Tu mana dārgā Latvija.
Ar savām druvām bagātām,
Ar savām zaļām birztaļām!
Kas tevi karsti nemīlo,
nav vērta, ka tevi apdzīvo.

Es tavā klēpī piedzimis,
Pie tavas krūts es uzaudzis;
Tu manas laimes šūpulis,
Kas vien man ir, no tevis viss.
Kā bērnu mani svētīji,
Kad dzīvībā man vadīji.

Arvienu vēl šo svētību
Pie sevis visur nomanu.
Es tevi tādēļ mīlēšu,
Līdz nāves miegā aizmigšu.
Tad tavā klēpī tiešām man
Būs mīļa, sālde dusēšan'.

Lapas Mārtiņš.

IMANTA

Imanta nevaid miris,
Bet tikai apburts kluss,
Ne darbošanās miris,
Zem Zilā kalna dus.

Tam zelta pili snaužot,
Tas zobins nesarūs,
Kurš, dzelzu brūņas laužot,
Kā liesma kļuvis būs.

Par simtiem gadiem reizi
Mazs rūķīt's augšā nāk:
Un apskatās, vai migla
Ap kalnu nodzist sāk.

Un, kamēr zilo miglu
Ap zilo kalnu redz,
Tik ilgām tūkstoš gadus
Gan viņu zeme sedz!

Bet reizi Pērkonēli
Tad kalna iodes spers,
Tad bēdzis visi jodi;
Pēc zobenā tas ķers.

Un saules meitas nācis
Un miglu projām traucis,
Un gaismas laika taisis
Imantu ārā saucis!

SENATNE

. Tur burvigā gaismā viss zaigo un laistas,
Ik skapa tur dziesmās un saskapās saistās;

Pār pļavām, pār mežiem tur meitenes ligo,
No kalna uz kalnu jāpugunis spigo;
Visapkārt, kā noslēpums drūmi gul sīls;
Tur glāžu kalns mirgo, tur ūdens pils;
Iz niedoļa nāras saldsērīgi smejas,
Un mēnesnicā tur laumas vij dejas;

Bez saulītes vakarā bāri tur dzied,
Tie bargu kungu gaitās iet ...

Bet melnā čūska maļ jūrā miltus,
Tos jāēd būs tiem, kam vara un viltus;
Tur karā jāb bāliņš - aust asiņains rīts,
Pret ienaidniekiem ass zobens trīts,

Tad augšā kāps pilskalns iz seniem laikiem.
Iz simtgadu miega caur dūmiem un tvaikiem,
Dies saulīte atkal trīskrāsaina:
Drīz zila, drīz zaļa, drīz sarkana.

J. Rainis.

LAUZTĀS PRIEDES

Vējš augstākās priedes nolauza,
 Kas kāpās pie jūrmalas stāvēja.
 Pēc tālēm tās skatieniem gribēja sniegt,
 Ne slēpties tās spēja, ne muguru liekt:

- Tu lauzi mūs, naidīgā pretvara, -
 Vēl cīpa pret tevi nav nobeigta,
 Vēl ilgās pēc tāles dveš pēdējais vairs,
 Ik zarā pret varu špāc nerimstošs naidis!...

Un augstākās priedes pēc lauzuma
 Par kugiem iz ūdeņiem iznira -
 Pret vētru lepni cilājas krūts,
 Pret vētru cīpa no jauna dūc:

- Brāz bangas, tu, naidīgā pretvara,
 Mēs tāles sniegsim, kur laimība!
 Tu vari mūs šķelt, tu vari mūs lauzt,
 Mēs sniegsim tāles, kur saule aust!

J. Rainis.

ŠE, KUR LIGO PRIEŽU MEŽI

Še, kur ligo priežu meži,
Esmu dārgām saitēm siets.
Še ir mana tēvu zeme,
Esmu dzimis gaujmalīets.

Svešās zemēs esot jauki,
Daudzi daļi brīnumi:
Augsti kalni, plaši lauki,
Greznām puķēm rotāti,

Bet kas svešās zemes, salas
Man ar savu greznumu,
Kad es še pie Gaujas malas
Dzirdu latvju valodu?

Sveika, Gauja! plūsti knāši
Tur, kur baltā jūra iet!
Gadu simteņiem lai braši
Latvju tauta zel un zied.

Rieteklis

BIRZTALIŅA

Šalc tu, birztaļiņa,
Maigā valodā -
Un es klausos, klausos
Tavā šalkopā.

Zaļās gaismas drānās,
Saulēs spožumā
Tu kā jūras meita
Stāvi svētnīcā.

Lai ir latvju tauta
Savā skaistumā
Tā kā tu tik cēla
Un tik burvīga!

K. Jēkabsons

- 15 -

SVEŠUMĀ KLĪSTOT

Teiciet man zemi plašajā pasaulē,
Kura būtu tik mīla kā tu, mana dzimtene!
Lai klīstu kur klīdams, lai ietu cik tāl',
Tava atmiņa sirdī nekur nenobāl, -

Kurzeme! Zemgale!

Mīlā baltā Dieva zemīte!

Svešā malā kad vientulim jāmaldās man,
Kur sveši ļaudis, sveša kur valoda skan,
Nāk prātā ik brīdi tavs mocekles tēls,
Kara asinim traipīts, bezgala žēls, -

Kurzeme! Zemgale!

Mīlā baltā Dieva zemīte!

Svešā malā man tagad sirds pārpilnam jūt,
Cik dārga, cik dārga vari, dzimtene, būt!
Par velti prāts rauga tevi aizmirst un rimt
Tikai ar tevi mums celties, bez tevis mums grimt,

Kurzeme! Zemgale!

Mīlā baltā Dieva zemīte!

V. Plūdonis.

LATVIJĀ

Tur zinu tevi, zeme senā,
Kur lejas zaļo, meži šalc, -
Tur pērkons līksmi jodus dzenā
Un saules prieks nāk sirdī salds.

Tur dzirdu tevi, senā daina,
Kad uguns mirdz un ligo skan,
Tad burvība šo dzīvi maina,
Tiek dvēsl'e atkal jauna man.

Tur varoņiem un senčiem dūsa,
Tur jaunas ciltis sipā iet;
Tā latvju zeme, kura klusa,
Tā latvju tauta, kura dzied.

J. Akurāters.

DAUGAVIŅA MĀMULIŅA

Daugaviņa, māmuliņa,
Vilņo strauji plūsdama.
Daugaviņa, stalta, balta,
Tu mūs' maizes devējiņ.

Nu tad brāļi, naigi, naigi
Dzenat tiklus laiviņās, -
Pērkontēva svētibiņa
Laivas zivīm pildinās.

Brīvos vilņos Daugaviņā,
Sviedros laivu airējam.
Krūtis atsarkst tēvu liesma,
Brīvu dziesmu uzdziedam.

Nu tad, brāļi, naigi, naigi,
Dzenat tiklus laiviņās,
Pērkontēva svētibiņa
Laivas zivīm pildinās.

P. Brīvzemnieks

NEVIS SLINKOJOT UN PŪSTOT

Nevis slinkojot un pūstot

Tautu labā godā ceļ.

Bet pie prāta gaismas kļūstot,

Tauta zied un tauta zeļ.

Ja ikviens tik zemē sētu

Vienu grandu veselu,

Kas tad izskaitīt gan spētu

Zelta kviešu krājumu!

Bet, kas lielīdamies pārdot

Ved uz tirgu pelavas,

Tas, kā pelus, vējam ārdot,

Zūd no ļaužu piemiņas

F. Čelakovskis, J. Alunāna tulk.

(Auseklis)

Augsim lieli, augsim stipri,

Būsim sveiki veseli.

Uzdziedāsim, uzdziedāsim

Augstu laimi Latvijai.

OZOLI VĒL LATVIJĀ

Ozoli vēl Latvijā
Zaļo kalnos, ielejās,
Tāpat vīri atrodas,
Ozoliem kas līdzinas!
Stipri stāv pret auku bargu,
Tēviju tur mīlu, dārgu.
Tai lai ar' šīs dziesmas skan,
Kamēr latvju mēle man!

Kur tās smuidrās liepas aug,
Kuplus ozolus kur raug,
Brīvas latvju dziesmas triec,
Jo tiem aust jau jaukais rīts.
Latvju vīri! Gribam droši!
Cīnīties un dziedāt koši!
Vīriem brīvi roku spiest,
Kamēr dzīvīb's svece dziest.

J. Pilsetnieks.

GAISMAS PILS

Kurzemīte, Dievzemīte,
Brīvās tautas auklētāj',
Kur palika sirmi dievi?
Brīvie tautas dēlini?

Tie lūgoja vecos laikos
Gaismas kalna galotnē.
Visapkārti egļu meži,
Vidū gaiša tautas pils.

Zelta stabiem, zītar' juntu,
Sidrabotiem pamatiem.
To nēgāza gaisa vētras,
Kara vilņu bangojums.

Asipainas dienas ausa
Tēvu zemes ielejā.
Vergu valgā tauta nāca,
Nāvē krita varoņi.

Ātri grima, ātri zuda
Gaismas kalna staltā pils.
Tur guļ mūsu tēvu dievi,
Tautas gara greznumi.

Sirmajami ozolami
Pēdīgājo ziedu dod:
Tas slēpj svētu piles vārdu
Dzilās siržu rētiņās.

Ja kas vārdu uzminētu,
Augšam celtos vecā pils!
Tālu laistu tautas slavu,
Gaismas starus margodam'!

Tautas dēli uzminēja
Sen aizmirstu svētumu,
Gaismu sauca, gaisma ausa,
Augšam ceļas Gaismas pils!

Auseklis.

NEMIERS

Mūžam zili ir Latvijas kalni,
Mūžam nav miera zem Latvijas bērziem,
Mūžam raud taure pār Latvijas kalniem.
Sasisti mūsu upuru trauki,
Asipu zvaigznēs dzimtenes lauki,
Zem sila sirmājiem zariem
Miera nav mocēkļu gariem ...

Mūžam baltās Daugavas krāces
Veļ caur klintīm varoņu lāstu,
Mūžam nerimst Daugavas krāces
Mūžam nerimst varoņu gars.

Mūžam, zili ir Latvijas kalni,
 Mūžam nav miera zem Latvijas bērziem,
 Mūžam raud taure pār Latvijas kalniem ...

K. Skalbe.

LABVAKAR, LATVIJA !

Edv. Treimaņa - Zvārguļa vārds

3 Lūsēna mūzika

Mierīgi, nosvārti

Labvakar, Lat - vi - ja ! Labvakar, Lat - vi - ja !

Labvakar, Tē - vu ze - - me ! Labvakar, Lat - vi - ja !

Labvakar, Lat - vi - ja ! Labvakar, Tē - vu

ze - - me Lat - vi - ja ! Lai mū - su vār - di tik
 mū - su vār - di tik

sai - ti, kas ci - tus stiprus dar; lai mū - su vār - di tik
 svē - ti, ko go - ru at - besis cē; lai mū - su vār - di tik

sai - di, kas sir - ds op - burt var. Lai
 dzē - li, ko

smē! tai un re - iz - smē! Labvakar, Lat - vi - ja !

II Līniskās dziesmas

ZILĀIS LAKATINŠ

Bij vasara toreiz tik zaiga
Un ziedēja pļavas un sils.
Tu pretī man nāci tik maiga,
Tev galvā bij lakatiņš zils.

Atmiņā lakatiņš zilsis,
Mati kā saulstaru riets ...
Biji man viena,
Nakts tu vai diena, -
Mīlas viskrāsīgākais ziņš!

Tos vārdus, ko sniedzi man ķīlai,
Tos sirdī es ieslēdzu sev,
Jo toreiz es ticēju mīlai,
Es ticēju laimei un tev.

Atmiņā lakatiņš ...

Tā pagāja vasara zaiga,
Un novīta pļavas un sils.
Vairs nenāca meitene maigā,
Kam galvā bij lakatiņš zils.

AIZVER ACTĪBAS

Aizver actības un smaidi,
Noliecies pie manas krūts.
Atteikšanās vientulībā
Ir jau diezgan ilgi būts.

Aizver actības un smaidi,
Sapņi lai mūs projām nes
Tur, kur mīlestības vilņos
Izkustu mums dvēseles.

J. Poruks.

KAMDĒĻ SKATIES MAN SEJĀ UN SMAIDI

Kamdēļ skaties man sejā un smaidi? -
Mani tikko vēl skūpstīja cits.
Vai tu bijušo atpakaļ gaidi? -
Tas ir nelga, kas bijušam tic.

Tas ir nelga, kas mīlu par ķilu
Grib pie sevis vienvienīgi siet!
Tas ir nelga, kas turēt grib mīlu
Un kā akrejošu gājputnu siet.

Vakar sarkanu rozi tev sviedu,
Ko lai daru, ka šodien tā vist,
Mila aizsmaržo projām ar ziedu,
Bet vai tamdēļ tu vari man nist?

Vai var aizturēt ziedopa dvēsmu,
Kas ar vēju un mākoņiem trauc?
Ko lai daru, ka tāda es esmu -
Tur es eju, kur ziedons man sauc.

V. Moora.

MĒNESS STARUS STIGO

Mēness starus stigo

Dzelmē dzidrajā,

It kā balsis mani

Turpu aicina:

Nāc man līdzi, dodies

Plašā tālumā,

Ļaujies sevi aizvest

Nāru laivā -

Buras tīra zelta,
Irklis sudrabvīts,
Zvaigznes ceļu rāda,
Vada Auseklīt's.

Nāc man līdz, es zinu
Malu laimīgu,
Tur, kur mēness sastop
Saules meitiņu, -

Tur, kur stars ar staru
Liesmās vienojas,
Tur, kur gars ar garu
Jūtās satiekas!

Zemes ilgošanās
Tur kā migla klist ...
Mužam nebeidzama
Gaismas straume list.

Aspazija.

KAD BŪS AS'RAS IZRAUDĀTAS

Kad būs as'ras izraudātas,

Kad būs izpriecājies priekš

Mīlestība izmīlēta, -

Mani apņems nāves miegs.

Tad uz kapiem nēej, mīlā, -

Nēej manis nodināt;

As'ras, prieki, mīlestība

Nedriksť mani valdzināt.

Lai uz kapa zied tik rozes,

Lai ap mani daba klus,

Lai tie, kas man bij tik mīļi,

Visi man pie sēnēm dus.

J. Poruks

VECĀ KOKLE

Vecā kokle, ko sirmgalvis stigo
Tam par bērniņu atmiņas pauž.
Redz kā senāk viņš māmiņu mīlo,
Kas to glāstot pie krūtīm sev glauž.
Vecā sirmgalvja drūmajās acis
Pamirdz as'ras, uz kokli tās krit.
Teic man, kokle, čukst sirmgalvja lūpas,
Kādēļ jaukākie sapņi gaist drīz?

Vecā kokle zem sirmgalvja pirkstiem
Melodiju par jaunību pauž.
Redz kā senāk viņš mirdzošās acis,
Liekas, meitenes galvu tas glauž.
Vecā sirmgalvja vaigi top bāli,
Pārtrūkst stigas un kokle tam krit.
Tikai pēdējās skaņas vēl tāli,
Lido līdzī, kur mūžība mīt.

A. Vinters.

VILTĪGĀS ACIS

Es zinu, šie vārdi tev nenāk no sirds,
Jo redzu, ka acis tev viltība mirdz.
Es zinu šie vārdi drīz gaisīs kā vējš,
Bet salaustai sirdij tad nebūs vairs miers.
Tu jautāsi, draugs, kādēļ neticu tev?
Tavi vārdi tak skan, esi mīla tu man!
Bet zinu, šie vārdi tev nenāk no sirds,
Jo redzu ka acis tev viltība mirdz.

A. Vinters.

JAUNĪBA

E. Rozenštrauhs

Mila dzel un mila glāsta -
Atver sirdi tai.

Nes tā tevi prieka brižos
Pretī jaunībai.

Neatļauj, neatļauj,
Kad tā garām trauc.
Sniegs kad matus sidrabos,
Tad pilēt nebūs ļauts.

Šovakar mums pilnas glāzes
Putu ziediem, draugs.
Kas to zin, vai citu rītu
Laime kopā sauks.

Liksmojies, liksmojies,
Kamēr atnāst rīts.
Atkal jaunu sāpju dienu
Atnesdams sev līdz.

Lai ko liktens plecos veltu,
Tas mūs nesalieks.
Cauri visiem dzīves ērkšķiem
Izvedis mūs prieks.

Jaunība, jaunība,
Sārtais vīna trauks.
Dzer no tā līdz rudens sahnās
Novist dzīves lauks.

DZĪVĪTE

Dzīvīte, dzīvīte - šūpojos tevī,
Vējā kā žubīte liepzariņā,
Daudz tu gan soliņi, maz tomēr devi.
Vai nav vienalga ar! Rai-dai- dai -dā!

Dzintara gredzenu soliņa saldi
Dziljūras vārava visskaistākā.
Gredzens un devēja - putas un maldi.
Krastā tik vilņi dej: rai-dai-dā.

Skumjas un laime kā vitenis vijas,
As'ra krīt bīķerī zaļzeltītā.
Dienā vēl krūtīs raud nakts melodijas,
Dienā, kad jādzied man: rai-dai-dā.

Krūtis, kas dzimis, lai krūtis ar miris:

Vieglāk to glabāt baltsmiltājā.

Vainaga pēdējais zieds kad būs iris,

Izirs ar vainags pats. Rai-dai-dai-dā.

Pārtrūks un izirs ... Un velti sirds taujā,

Bridi kā rūgto vērst saldākajā.

Sirds mana nerātnā, sirds mana straujā -

Pārtrūksi tu ar reiz! ... Rai-dai-dai-dā!

F. Bārda

DAŽU SKAISTU ZIEDU

Dažu skaistu ziedu

Gaujā kaisīju,

Lai tie manai mīļai

Nestu sveicienu.

Sen jau nizmirsusies

Man šī dziesmiņa;

Sen jau mana mīļā

Citam līgava.

Pats uz Gaujas krasta

Dziesmu dziedāju,

Dziedāju par laimi

Un par līgavu.

Bet kad Gaujas ličos

Atkal ievas zied,

Tad uz veco vietu

Allaž mēdzu iet.

Un kā senāk ziedus
Gaujā kaisu es, -
Nevaicādams, kurp lai
Viļņi viņus nes ...

A. Niedra.

ILGOŠANĀS

Klau, cik rāmi strautiņš laistās,
Mēnesstari viņā mirdz;
Koki it kā sapņos saistās, -
Nāc, jel nāc pie manas sirds!
Nāc pie manas sirds tik klusi,
Kā nāk puķēm pavasar's,
Nāc pie manas sirds un dusi
Tur kā strautā mēness stars.

Nāc, kā allažip jau nāci,
Tiklīdz dienas gaisma dziest,
Nāc un atkal mani māci
Lūpas tev uz lūpām spiest,
Kas tik koši sārti smaids,
Tā kā rozes, kuras zied
Saulgozī un kāri gaida,
Bitīte lai ziedos iet.

Vēl ir karsti mani vaigi,
 Tie vēl tavus skūpstus jūt.
 It kā kalnu gali maigi
 Ilgi kaist, kad'saule zūd ...
 Klau, cik rāmi strautiņš laistās,
 Mēness stari viņā mirdz,
 Koki it kā sapņos saistās -
 Nāc, jel nāc pie manas sirds!

Esenbergu Jānis.

BRŪKLENĀJS

Rozes sen jau novitkušas,
 Nav no rudens saudzētas,
 Īsu brīdi ziedējušas,
 Grūti, grūti audzētas.

Nekopts klusā meža malā
 Brūklenāja aug vienmaļu,
 Vasarā vai ziemas salā
 Redz to allaž iezāļu.

Teic - ar kādu prieku vari
Zaļot vientul's, brūklenāj?
Kam tu līdz ar rozēm arī
Zaļošanu neatstāj?

Pastāvīgi zaļot raugu
Nenoskārstai vajdzībai:
Kapu vainagam es augu
Dažai rožu kopējai.

Kaudzītes Matiss.

VĒL TU NEZINI!

Vēl tu rozēs plūc
Nenotvīkdama,
Vēl tu matos spraud
Tās bez noplūka.

Paies laiciņš iss,
Un tu nosarksi,
Birzes malīnā
Ziedus meklējot.

Vēl tu uzsmaidi
Visai pasaulei,
Vēl tu nezini
Sava skaistuma.

Un tu plūksi tos
Vienam vienīgam,
Un tu smaidīsi
Vienam vienīgam.

Karsti slavēs viņš
Tavu skaistumu -
Bet es staigāšu
Kā pa rudeni.

R. Blaumanis.

DZINTRA

Tālu kaut no tevis,
Tomēr par to neskumstu es,
Jo man Dieviņš devis
Meiteni tādu, kā tu:

Tavas mīlās acis
Bez viltus atklāti mirdz.
Un ko lūpas sacis,
To domās arī tev sirds.

Dzintra! Latvju meitene mīlotā, dārgā!
Vēsma lai no manis tev sveicienus nes.
Dzintra! Mūsu mīlu lai sirds tava sargā!
Mājās, kamēr pārnākšu es.

Tālu kaut no tevis,
Mīlotā meitene es;
Tomēr klusi domās
Ik brīdi vienoti mēs.

Domājot par Gauju,
Kur tik daudz atmiņu man,
Domās tevi skauju,
Un dziesma liksma tad skan.

Dzintra! ...

A. Vinters.

DZINTARJŪRAS KRASTĀ

Pie Dzintara jūras, kas Kurzemi vij,
Reiz vientuļā krastā tie tikušies bij'.
Viņš Daugavas laivnieks, kam strauja pukst sirds,
Tā meitene jauna, prieks acīs tai mirdz.

Nāc līdz, manā dzimtenē, meitene teica,
Mans draugs, klusi iemīlot sirds tevi aveica.
Mēs saderam kopā, mīļš man vidzemnieks spējš;
Kā Kurzemes vāji, tā dzied Vidzemes vājš.
Mēs saderam kopā, jo tu laivinieks stalts
Un Dzintara jūra mūsu laimē³ te šalc.

No Daugavas krastiem jauns laivinieks brauc,
To Dzintara jūra un meitene sauc.
Kur Kurzemes krastā tie tikušies bij,
Tur nākotnes laimei tie gredzenus mīj.

Nāc līdz, manā dzimtenē, meitene teica,
Mans draugs, klusi iemīlot sirds tevi sveica,
Mēs saderam kopā, jo tu laivinieks stalts,
Un Dzintara jūra mūsu laimei te šalc.

J. Pfeils

h. Baltpurvīpa latviešu t

III *Sautas dziesmas un notālas*

Rīga dimd, Rīga dimd! Kas to Rīgu dimdināj?
Ai-jai-jā, tra-la-lā, kas to Rīgu dimdināj?

Tās meitiņas pūru kala,
Kam trejādi bālelīp!

Tēva brālis pūru kala,
Mātes brālis atslēdzīp!

Vīpas pašas īstais brālis,
Zelta vāku liedināj!

Seši mazi bandinieki jāp pa ceļu dziedādam',
Visiem sešiem sirmi zirgi, visiem caunu cepurīt's.

Visi seši sajājuši mana bara galiņā.

Divi saka: tā ir mana, otri divi tās nav ties'!

Divi mani sakāruši, zelta krelles dāvina.

Ne es pēmsu, ne man vajag tik jaunam(i) skuķenam.

Pūt, vējiņi, dzen laiviņu,

Aizdzen mani Kurzemē.

Kurzemniece man soliņa

Sav' meitiņu malējip'.

Solīt sola, bet nedeļa,
Teic man lielu dzērājiņu.

Teic man lielu dzērājiņu,
Kumeliņa skrējējiņ'.

Kuru krogu es izdzēru,
Kam noskrēju kumeliņ'?

Fats par savu naudu dzēru,
Fats skrēj' savu kumeliņ'!

Fats precēju līgaviņu,
Tēvam, mātei nezinot!

Pūt', vējiņi, nostājiesi --
Ļauj ievai noziedēt.

Jājat tautas, pagaidietī -
L, aujiet pūru pielocīt.

Bērit's manis kumeliņis, augstajām(i) kājiņām(i),
Rai, rei, ri-di ral-la-lā, augstajām(i) kājiņām.

Visas upes cauri brida,
Daugavā(i) peldināju, peldināj'.
Daugavā(i) peldināju,
Zaļā zīda pavadā(i), pavadā.

Kad uzvedu kalniņā(i),

Zīda segu noslaucīju, noslaucīj'.

Zīda segu noslaucīju,

Saulītē(i) nožāvēju, nožāvēj'!

Stādīju ieviņu plāniņa vidū,

Stādīju ieviņu plāniņa vidū.

Ik rītus, vakarus

Laistīti gāju.

Jo labi laistīju,

Jo kupli auga.

Jo kupli auga,

Jo zaļas lapas,

Jo zaļas lapas,

Jo balti ziedi,

Jo balti ziedi,

Jo melnas ogas,

Jo melnas ogas,

Jo labi gāršo.

Nāc nākdama, vasariņam visi bērni
Tavis gaid', visi bērni tevis gaid!
Tavis gaida atnākot(1),
Manis lielu uzaugot!

Nāc, vasara, smaidīdama,
Zaļu sagšu apsegus'!

Koši, koši, jauki, jauki,
Kad Dievs deva vasariņ':

Dzied putniņi, dzied ganiņi,
Daiļi jāja piegulniek'!

Tek saulīte tecēdama, es paliku pavēni.
Nava savas māmuliņas, kas iecēla saulīti.
Tec, saulīte, pagaid' manis, ko es tevīm pasaciš'!
Aiznes manai māmuliņai, labu, labu vakariņ':
Jau saulīte zemu, zemu, māmuliņa tālu, tāl',
Teku, tek - hepanāku, saucu, saucu - nesasauc'!

Kas kaitēja nedzīvoti diža meža malīnā(i),

Kas kaitēja nedzīvoti diža meža malīnā(i).

Pieci brieži man arami,

Sešas stirnas ecējamas - ecējam'.

Ar vilciņu vagu dzinu,

Lapsa vagas metēja - metēja'!

Zaķīts kūla kankālīšus

Ar pakajas kājināmi - kājinām.

Vārna tāda puspelēka,

Tā bij' mana moderīte - moderit!

Ģirulītis zirgu puisis,

Ar pelēku paltraciņu.

Žagatiņa garu asti,

Tā bij' ziņas devēja.

Krauklītis sēž ozolā, zelta kokles rociņā.

Ritai riti, ritai riti, zelta kokles rociņā.

Vai, krauklīti, tu redzeji,

Kur aizveda mūs māsiņ'?

Pār purviem, pār mežiem,
Pār smalkiem krūmiņiem.

Tur aizveda mūs' māsīņ',
Uz bagāto Kurzemiņ'.

Aijā, Ancīt, aijā, saldā miedziņā,
Māsīņ' tevi šūpo vīglām rociņām.

Trijiem zirgiem brauca tavās krustībās;
Dievs dod Ancīšam(i) sešiem zirgiem braukt.

Augs trejādes avis manam Ancīšam;
Strup' un garausītes, sprogainītes ar'.

Zvejnieks mani aicināja: "Nāc, meitiņa, laiviņā".
"Es neiešu, zvejniecīņi, tavā ošā laiviņā".

rev vējiņis tālu pūta, saule vaigus balināj',
Saule vaigus balināja, vējiņš matus plivināj'.

Vai tu gribi, vai negribi, es jau tevi gan gribēj'
Vai tu nāksi, vai nenāksi, es jau tevi gan paņemš'.

Nu ir rokā, nu ir rokā
Mana paša istā mās'.

Lokatiesi mežu gali, lai balsiņis
Pāri skan, lai balsiņis pāri skan!

Koši, koši, jauki, jauki,
Kad Dievs deva vasariņ!

Dzied putniņi, dzied ganiņi,
Mežu gali gaviļē.

Lokatiesi mežu gali,
Lai balsiņis pāri skan!

Āvu, āvu baltas kājas, lecu dārziņā(i),
Āvu, āvu baltas kājas, lecu dārziņā.

Lecu, lecu dārziņā(i),
Plūcu baltas rozes.

Plūcu, plūcu baltas rozes,
Pinu vainadziņu, vainadziņ'.

Nopūš manu vainadzīpu
Jūras dzelmītē(i), dzelmītē.

Kumeliņi, kumeliņi, tu man kaunu padarij',
Trādi, rīdi, ral-la-lā, tu man kaunu padarij'.

Tu man kaunu padariji
Lielā laužu pulciņā.

Lielā laužu pulciņā(i),
Jaunu meitu vidīnā.

Tev kājiņa paslīdēja,
Man nokrita cepurīt'.

Kas godīga mātes meita,
Padod manu cepurīt'.

Kas bij' kāda vizdegune,
Iet garām(i) špaukādam'.

IV. Apdziedāšanas dziesmas

Čakli, čakli mūsu puisi,
Kas tos puisius nepazīna?
Rudzus plāva raudādami,
Krogā gāja dziedādami.

Apkārt kalnu saule tek,
Garu dienu kavēdama,
Tālu jāja slinki puisi
Daiļas meitas meklēdami,
Tālu jāja, dārgi pirka,
Pārved slinku, netikušu,
Pārved slinku, netikušu,
Snauž pirmajā vakarā.

Iesim prom, mēs māsīņas,
Mums nav laimes te dzīvot:
Ne te zied puķes, rozes,
Ne te daiļi puisēniņi.

Tas to teica, kas nezina,
Kāda puisiņa bagātību, -
Gan zināma ceļa pelķe,
Drīz pielīja, drīz izžuva.

Kurš kociņš ziemu zied,
Tas vasaru nelapoja;
Kurš puisītis meitas lenca,
Tas darbiņu nemācēja.

Uz meitāmi puisi krita,
Kā bitītes liepiņā;
Liepai bija saldi ziedi,

Kur puisīti tavas acis?
Vai apdzēri padomiņu?
Nerež' meitu daiļumiņu,
Ne darbiņa čaklumiņu.

Sniegi, vēji gaisu jauca,
Jauni puisi ķīvējās;
Ne saulīte gaisu jauca,
Ne meitiņas ķīvējās.

Dievs lai mani pasargā
No veciem puisīšiem:
Vecu puisiu mīlestība
Rūgst kā skābi kāpostiņi.

Kaķim sieva, kaķim bērni,
Kaķim nauda maciņā;
Ne tev sievas, ne tev bērnu,
Ne tev naudas maciņā.

Veci puiši, sēgu sēkla,
Laid lai meitas paliek lētas.
Meitas lētas nepalika,
Puiši sievas nedabūja.

Saturs

Baumaņa Kārlis	Dievs, svētī Latviju!	3
 I <u>Dziesmas Tēvijai</u>		
Plūdonis V.	Tev mūžam dzīvot, Latvija	4
Plūdonis V.	Dziesma brīvai Latvijai	5
Plūdonis V.	Latvju himna	6
Breikšs L.	Latviešu ticība	7
Tirzmaliete	Es dziedāšu par tēvu zemi	8
Lapas Mārtiņš	Cik mīla esi, tēviņa	9
Pumpurs A.	Imanta	10
Rainis J.	Senatne	11
Rainis J.	Lauztās priedes	12
Rieteklis	Še, kur līgo priežu meži	13
Jēkabsons K.	Birztaliņa	14
Plūdonis V.	Svešuma klistot	15
Akurāters J.	Latvijā	16
Brīvzemnieks F.	Daugaviņa māmiņiņa	17
Alunāns J.	Nevis slinkojot un pūstot	18
Pilsētnieks J. Ozoli vēl,	Latvijā	19
Auseklis	Gaisma pils	20
Skaibe K.	Nemierā	21
Treimanis-Zverpulis E.	Labvakar, Latvija!	22

II Liriskās dziesmas

Moora V.	Zilais lakatiņš	23
Poruks J.	Aizver aciņas	24
Moora V.	Kamdēļ skaties man sejā un smaidi	24
Aspaziņa	Mēness starus stigo	25
Poruks J.	Kad būs as'ras izraudātas	27
Vinters A.	Vecā kokle	28
Vinters A.	Viltīgās acis	29
E.Rozenštrauhs	Jaunība	30
Bārda F.	Dzīvīte	31
Niedra A.	Dažu skaistu ziedu	32
Esenberģu Jānis	Ilgošanās	33
Kaudzītes Matīss	Brūklenājs	34
Blaumanis R.	Vēl tu nezini	35
Vinters A.	Dzintra	36
J.Pleifs		
K.Baltpurviņa	latv. teksts- Dzintarjūras krastā	37

III Tautas dziesmas un rotālas

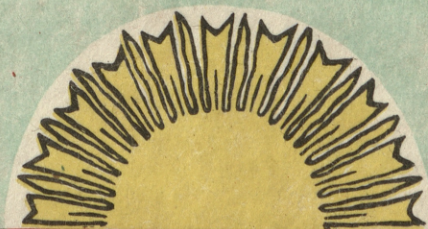
Rīga dimd	39
Seši mazi bundzinieki	39
Pūt, vējiņi, dzen laiviņu	39
Bērit's man(i)s kumeliņis	40
Stādīju ieviņu	41
Nāc nākdama, vasariņa	42
Tek saulīte tecēdama	42
Kas kaitēja nedzīvot(i)	43
Krauklīts sēž ozolā	43
Aijā, Ancīt, aijā	44
Zvejnieks mani aicināja	44
Lokatiesī, maža gali	45
Āvu, āvu baltas kājas ..	45
Kumeliņi, kumeliņi	46

IV Apdziedāšanas dziesmas47-49

LATVIJAS NACIŅĀLĀ BIBLIOTĒKA

0323000821

Mākslinieks Voļovļiks J. M. Atbildīgais Petrova A. J. Demīdova C. J.
Redaktors Fedjukova M. C.
Koop. «Burtiņš». Tīrāža 50 000, Pas. Nr. 31. Līgumcena.